

Thisted Kommune

Tømmerby Å, spærring AAL-1216

**FORUNDERSØGELSE AF MULIGHEDEN FOR AT SKABE PASSAGE VED
SPÆRRING I TØMMERBY Å, ID AAL-1216, PROJEKT 6 – TØMMERBY Å**

Rekvirent Thisted Kommune
Teknisk Forvaltning
Natur- og Miljøafdelingen
Kirkevej 9
7760 Hurup
Att. Jakob Jørgensen

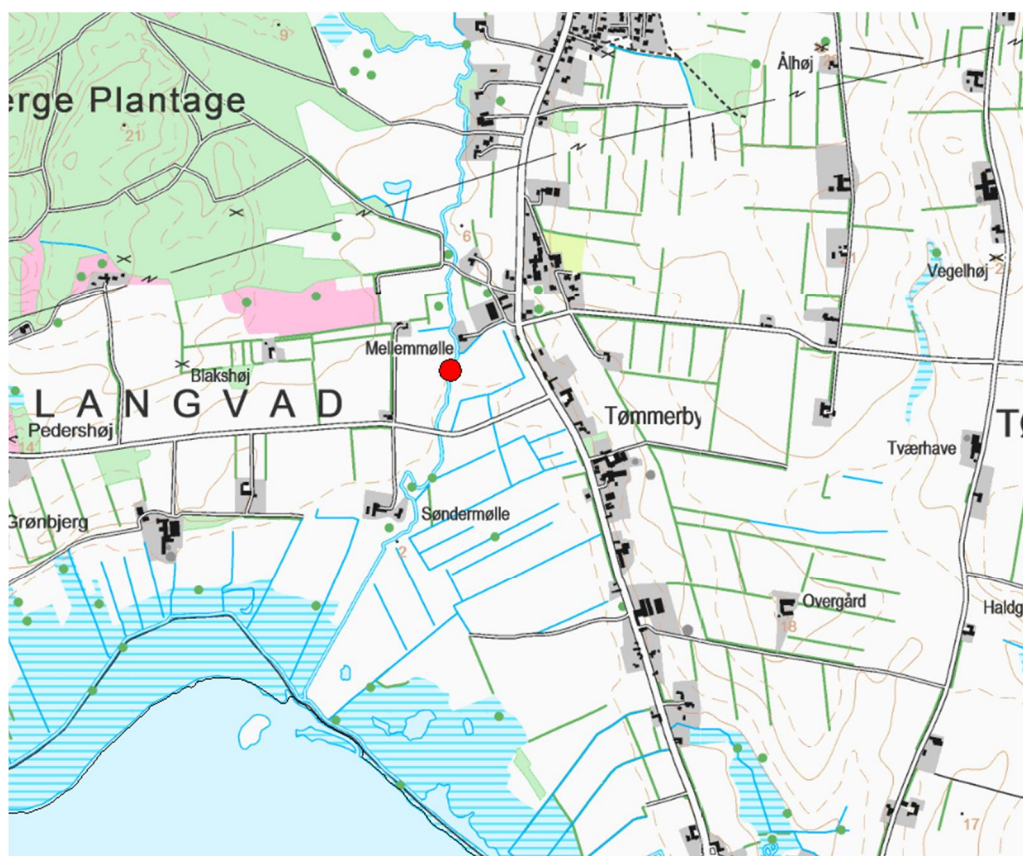
Rådgiver Orbicon A/S
Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Projektnummer 2131300075
Projektleder Jesper Madsen
Kvalitetssikring Eva Marcus
Revisionsnr. 0
Godkendt af Henrik Grove
Udgivet 18-12-2013

EU og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af dette projekt.

1. BASISOPLYSNINGER	
Indsats ID	AAL-1216.
Indsats type	Spærring.
Vandløbets navn	Tømmerby Å.
Vandløbssystem	Tømmerby Å.
Nærmeste topografiske stednavn	Sydvest for Frøstrup.
Beskrivelse af indsatsen	<p>Indsatsen drejer sig om etablering af fri faunapassage ved en spærring, beliggende syd for Frøstrup. Indsatsen vil skabe fri faunapassage til 28.752 m vandløb. Spærringen er udpeget ved et ca. 30 langt stryg der giver anledning til et vandspejlsfald på ca. 10 %.</p> <p>(Kilde: MiljøGIS)</p>

Figur 1.1: Placering af spærring AAL-1216.

Figur 1.2: Spærring AAL-1216, 30 m langt stryg med ca. 10 % fald.

2. FORMÅL, OMFANG OG BINDINGER	
Formål	Forundersøgelsen har til formål at belyse de tekniske og lodsejermæssige muligheder for at etablere faunapassage, samt på skitseniveau at beskrive den mest kosteffektive løsning.
Omfang	Forundersøgelsen omfatter udarbejdelse af projektforslag, der beskriver muligheden for at sikre fri faunapassage ved spærring AAL-1216, projekt 6 – Tømmerby Å og dermed skabe fri passage til 28.752 m opstrømsliggende vandløb (iht. Naturstyrelsens MiljøGIS).
Betingelser og bindinger for forundersøgelsen	Projektet udarbejdes iht. ansøgning og tilsagnsskrivelse samt kravene i "Bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering" og "Bekendtgørelse nr. 1022 af 30. oktober 2012 om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedr. vandløbsrestaurering.

3. PLANGRUNDLAG	
Vandløbets klassifikation	Offentligt vandløb.
Vandløbsmyndighed	Thisted Kommune.
Vandløbsregulativ	Regulativ for Tømmerby Å-systemet 1998.
Vandplanens målsætning	Tømmerby Å er i udkast 2013 til Vandplan 1.2 Limfjorden målsat med krav om god økologisk tilstand, svarende til at faunaklassen (DVFI-værdien) skal være 5 eller bedre. (Kilde: MiljøGIS 2013)
Miljøtilstand	<p>DVFI Faunaklassen (DVFI-værdien) er ved seneste bedømmelse den 16. april 2007 bedømt til 5 opstrøms spærringen. Målsætningen var dermed opfyldt.</p> <p>DFI Der findes ingen data for fysisk vandløbskvalitet (DFI) i Tømmerby Å på indsatsstrækningen. (Kilde: Danmarks Miljøportal)</p> <p>Det skal dog nævnes, at tidligere undersøgelser har vist, at vandløbet på strækningen med indsatsen har sandet bund med en del grus og sten. (Kilde: Viborg Amt 2006. Fiskene i Tømmerby Å-systemet 2004-2005)</p> <p>Fisk Der er udsætningsplanen anført, at der på strækningen er registreret enkelte ældre ørred fra tidligere udsætninger, samt grundling og skalle. (Kilde: Udsætningsplan for thylandske vandløb 2010)</p> <p>Ved Viborg Amts undersøgelser i 2005 blev der registreret følgende arter opstrøms spærringen: regnbueørred, bækørred, grundling, 3-pigget hundestejle og 9-pigget hundestejle. Det er ved denne undersøgelse vurderet, at spærringen ikke er til betydende hindring for den frie faunapassage. (Kilde: Viborg Amt 2006. Fiskene i Tømmerby Å-systemet 2004-2005)</p>
Vandplanens øvrige indsatser	Strækningerne op- og nedstrøms spærringen er udpeget til ændret vedligeholdelse. Derudover er dele af tilløbene udpeget til ændret vedligeholdelse, åbning af rørlagte strækninger og restaurering, og der er i Tømmerby Å to spærringer (AAL-1217 og 1281) henholdsvis op- og nedstrøms indsatspunktet. (Kilde: MiljøGIS 2013)
§3-beskyttelse	Tømmerby Å er registreret som § 3-vandløb. Indsatsstrækningen er ikke omgivet af § 3-beskyttet natur. (Kilde: Danmarks Miljøportal)
Fredninger	Tømmerby Å er ikke omfattet af fredning.

	(Kilde: Danmarks Miljøportal)
Natura 2000-beskyttelse	Indsatsstrækningen i Tømmerby Å er beliggende kort opstrøms Natura 2000-område nr. 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg. (Kilde: MiljøGIS)
Bilag IV-arter	Der er ikke registreret Bilag IV-arter i eller i umiddelbar nærhed af indsatsstrækningen i Tømmerby Å, men der er registreret både spidssnudet frø og odder i Tømmerby Å-systemet eller dets nærhed. (Kilde: Danmarks Miljøportal; fugleognatur.dk)
Øvrige udpegninger og registreringer	Jordbund Finsand. Okker Vandløbet er beliggende i et område, der er klassificeret som okkerklasse II - middel risiko for okkerudvaskning. Undersøgelser af strækningen tyder ikke på okkerudvaskning i nævneværdigt omfang. SFL Vandløbets nære omgivelser er udpeget som SFL-områder med sigte på overfladevand. (Kilde: Danmarks Miljøportal)
Beskyttelseslinjer	Indsatsstrækningen er ikke omfattet af beskyttelseslinjer. (Kilde: Danmarks Miljøportal)
Arkæologi og kulturhistorie	Der findes ikke i projektområdet hverken kulturarv eller arkæologiske interesser. (Kilde: Danmarks Miljøportal). Ved strygets start er der en ældre stenkistebro. Denne ændres ikke ved gennemførelse af projektet.
Nødvendige myndighedstilladelser	Naturbeskyttelsesloven: Indsatsen indebærer fysisk påvirkning af § 3-beskyttet vandløb, men ikke beskyttet natur. Derfor, og fordi indsatsstrækningen er beliggende opstrøms Natura 2000-område, kræver restaurering af strækningen dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3 og screening af projektets betydning for Natura 2000-området. Vandløbsloven: Projektet skal godkendes efter vandløbslovens bestemmelser om vandløbsrestaurering. Fredningsnævnet: Ingen – projektområdet er ikke omfattet af fredninger. VVM-screening: Bekendtgørelse nr. 1510 af 15/12/2010, om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning, Bilag 11 f er projekter som omhandler regulering af vandløb omfattet af VVM-screening.

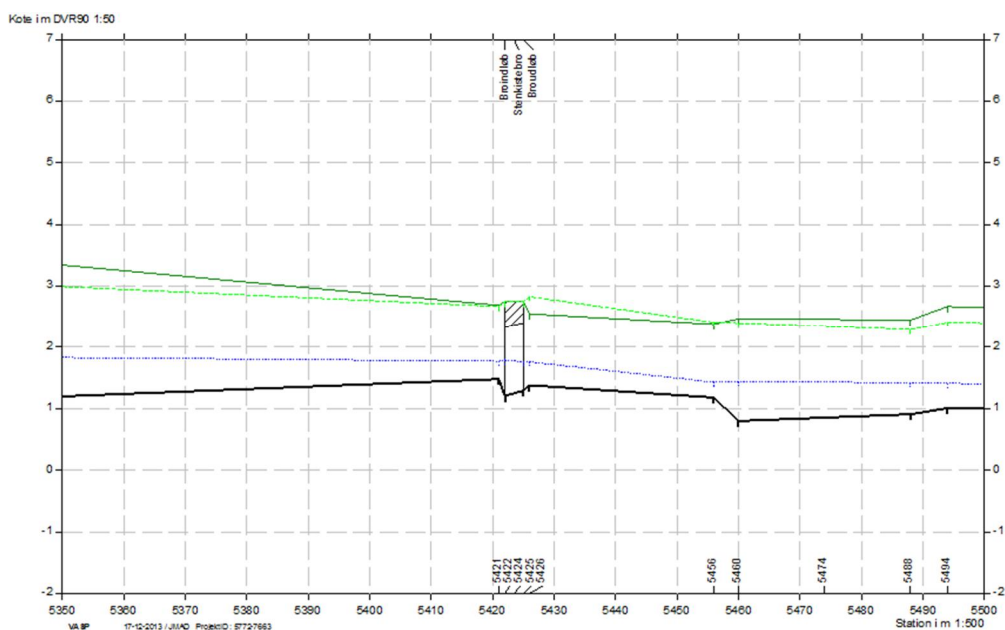
4. TEKNISKE ANLÆG OG LEDNINGER MV.

LER	Ved en søgning i ledningsejerregistret LER er der ikke fundet ledningsejere i projektområdet.
------------	---

Dræn	Iht. Orbicons drænarkiv er der ikke foretaget dræning i projektområde og der er ikke i forbindelse med opmålingen af strækningen registreret dræntilløb.
Bygninger og anlæg	Der er ingen bygninger og anlæg i området, der påvirkes af indsatsen.

5. SUPPLERENDE DATA

Opmålinger	Der er foretaget en opmåling fra ca. 100 m opstrøms stenkisten (start af stryget) til ca. 170 m nedstrøms stryget – st. 5.300 – 5.600 iht. regulativet. I alt er opmålt en 300 m lang strækning, se figur 5.1.
Afstrømning	Til fastlæggelse af karakteristiske afstrømningsværdier for vandløbet er anvendt målestation 09.07, Langvad, Tømmerby Å. Følgende værdier er fastlagt ud fra en tidsserie fra 1996-2012: Årsmiddel: 12,78 l/s/km ² Medianmaks.: 44,68 l/s/km ²
Opland	Der er fastlagt et opland på 27,23 km ² ved projektområdet.

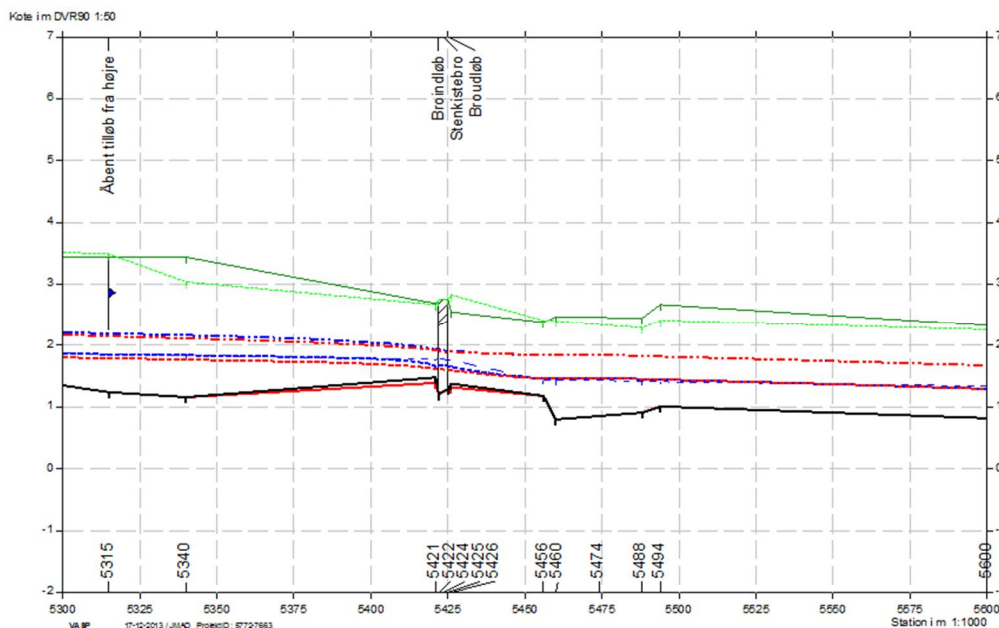

Figur 5.1. Eksisterende forhold. Blå streg er opmålt vandspejl.

6. PROJEKTFORSLAG

Beskrivelse af løsning	Stryget er etableret fra stenkisten og ca. 30 m nedstrøms. For at mindske de ca. 10 ‰ fald kan der enten fjernes 10 – 15 cm opstrøms stenkisten eller der kan fyldes op med ca. 80 m ³ sten nedstrøms stryget.
-------------------------------	---

	Det er vurderet at det er muligt at sænke vandløbsbunden op- og nedstrøms stenkisten og fortsat bevar dennes stabilitet. Med dette indgreb ændres faldet på stryget til ca. 6 ‰.
Beskrivelse af de enkelte anlægstiltag	<ul style="list-style-type: none"> • Udjævning af strygindløb, ca. 2 m³ fjernes/udjævnes.
Særlige forhold	Ingen.

Figur 6.1. Projektforlag (rød streg) samt beregnede vandspejlsforløb før (blå streg) og efter (rød streg) udjævning af bund ved stenkistebroen.

7. LODSEJERE

Berørte lodsejere og deres holdning til projektet	10 i, Tømmerby By, Tømmerby Kent Bak Jensen Gl. Aalborgvej 12 Rødbrogård 7741 Frøstrup	Indgrebet er meget lille og lodsejer er positiv indstillet overfor tiltaget.
Lodsejeres erstatningskrav	Indsatserne kræver ingen arealafståelse og vandføringsevnen påvirkes positivt.	

8. AFVÆRGEFORANSTALTNINGER

Nødvendige afværgeforanstaltninger	Ingen.
---	--------

9. FORVENTEDE KONSEKVENSER AF INDSATSEN

Fisk	Det er i forbindelse med Viborg Amts fiskeundersøgelser i
-------------	---

	2005 vurderet, at den i udkastet til vandplanen udpegede spærring ikke har nogen betydende indflydelse på fiskefaunaen i vandløbet. Det er derfor vurderingen, at der ikke er noget stort behov for at gennemføre indsatsen. Vælger man alligevel at gøre det, vil det næppe have nogen afgørende effekt på fiskefaunaen, om end gennemførelse af indsatsen vil kunne medvirke til at sikre fri og uhindret passage også i de situationer, hvor vandføringen er meget lille.
Smådyr og DVFI	Gennemførelse af indsatsen vil muligvis kunne sikre bedre passage for smådyr i situationer med ringe vandføring, men derudover er det vurderingen, at gennemførelse af indsatsen ikke vil have betydende indflydelse på smådyrsfaunaen og DVFI-værdien.
Vandløbsplanter	Indsatsen vil ikke have nogen nævneværdig betydning for og indflydelse på vandløbsvegetationen.
Fysisk vandløbskvalitet	Gennemførelse af indsatsen vil ikke have nogen nævneværdig betydning for den fysiske vandløbskvalitet. Vælger man at udligne faldet over en længere strækning, vil der stadig være stor risiko for at det grove substrat sander til.
Passageforhold for smådyr og fisk	Spærringen er vurderet at være af så ringe betydning for passageforholdene for fisk og smådyr, at gennemførelse af indsatsen ikke vurderes at få nogen betydende indflydelse på hverken smådyrs- eller fiskefaunaen i vandløbet, måske med undtagelse af situationer med meget ringe vandføring.
Afvandingsmæssige forhold	Indsatsen vil efter alt at dømmes kunne gennemføres uden afvandingsmæssige konsekvenser.
Beskyttet natur	Indsatsen vil kunne gennemføres uden negative konsekvenser for beskyttet natur, og for selve vandløbet vil indsatsen betyde, at vandløbet på indsatsstrækningen bibringes en marginalt bedre vandløbskvalitet og -natur.
Natura 2000-beskyttelse	Indsatsen vurderes ikke at få nogen betydende indflydelse på udpegningsgrundlaget og bevaringstilstanden i Natura 2000-område, hverken i negativ eller positiv retning
Bilag IV-arter	Indsatsen vurderes ikke at få nogen afgørende betydning for Bilag IV-arter.
Øvrige udpegninger	Ingen.
Eksisterende forhold	Ved gennemførelse af indsatsen skal der være opmærksom på at stenkestens stabilitet ikke forringes.
Andre forhold	Ingen.

10. SKØNNEDE OMKOSTNINGER TIL GENNEMFØRELSE

Aktivitet	
Detailprojektering/Udbud	15.000
Tilsyn	10.000
Anlægsomkostninger	10.000
Erstatninger til lodsejere	0

Samlet overslag over omkostninger til gennemførelse	35.000
--	---------------

Ved fastlæggelse af ovenstående omkostninger er det forudsat indhentning af underhåndsbud eller begrænset udbud.

Der vil kunne opnås en reduktion af ovenstående omkostninger, hvis gennemførelse af indsats AAL-1216 foretages sammen med gennemførelse af de øvrige indsatser i Tømmerby Å.

11. TIDSPLAN	
Projektelemt	Ugeantal
Detailprojektering/udbud	1 - 12
Licitation/kontrakt/tilsyn	12 - 25

Gennemførelse af projektet afhænger af hvornår der foretages ansøgning om realisering og hvornår der gives tilsagn. De anførte ugeantal angiver antal uger efter tilsagn til realisering.

12. KONKLUSION OM INDSATSENS GENNEMFØRLIGHED	
I relation til lodsejere	Lodsejers indstilling til projektet er positiv.
I relation til målsætning	Gennemførelse af indsatsen vil potentielt skabe bedre fysisk vandløbskvalitet på indsatsstrækningen, men det er på baggrund af kendskabet til spærringen tvivlsomt, om indsatsen vil få nogen målbar virkning på målopfyldelsen. Dog skal det nævnes, at DVFI-værdien på indsatsstrækningen efter alt at dømme er så tæt på målopfyldelse, at selv små forbedringer af den fysiske vandløbskvalitet kan gøre en forskel.
I relation til omgivende natur	Indsatsen vil kunne gennemføres uden konflikt med omgivende natur.
I relation til afvandingstilstand	Indsatsen vurderes at kunne gennemføres uden konflikt med afvandingsinteresserne på de omkringliggende arealer.
Teknisk/praktisk	Indsatsen vil på det foreliggende vidensgrundlag være en teknisk og praktisk ukompliceret opgave at løse. Opgaven vil derudover have ringe omfang.
Kost-effektivitet	Ved projektgennemførelsen forventes der mindre miljømæssige gevinster for smådyr og fisk. Faunapassagen frilægger en strækning på 28.752 m. Projektet forventes ikke, at have nogen negative effekter på den omgivende natur eller afstrømning. Realisering af projektet forventes at koste 35.000 kr. Projektet koster 1,2 kr. pr. m. frilagt vandløb.